

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІБЛІОТЕКА

**Гірчиця в системі олійних культур:
біологія, агротехнології, інновації**
тематичний список літератури

Миколаїв
2025

1. Вишневецький В. С., Вишнівський П. С. Вплив елементів технології на формування продуктивності гірчиці сарептської. *Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН*. 2024. Вип. 36. С. 69-79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpiok_2024_36_8
2. Волощук М. Польова схожість насіння гірчиці білої залежно від агротехнічних заходів вирощування. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2023. Вип. 74(1). С. 22-36. URL: [https://doi.org/10.32636/01308521.2023-\(74\)-1-2](https://doi.org/10.32636/01308521.2023-(74)-1-2).
3. Волощук М. Ю. Формування врожайності насіння гірчиці білої залежно від рівня мінерального живлення рослин. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2024. Вип. 75 (1). DOI: 10.32636/01308521.2024-(75)-1-2
4. Гірчиця чорна. Софія. Прикарпатська ДСГДС ІСГКР НААН. URL: <https://salo.li/Eb94745>
5. Гірчиця. Основні характеристики, цікаві факти й технологія вирощування. *Zemliak*. URL: <https://zemliak.com/kultury/8758-girchicya>
6. Губенко Л. Вирощування гірчиці, технологія вирощування гірчиці в Україні. Пропозиція – Головний журнал з питань агробізнесу. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnolohiyi-vyroshchuvannya/hirchychni-realiyi-ta-perspektyvy>.
7. Губенко Л. Гірчиця озима - чи варто вирощувати в Україні. Пропозиція. 2019. № 8. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnolohiyi-vyroshchuvannya/hirchytsya-ozyma-chy-varto-vyroshchuvaty-v-ukrayini>
8. Губенко Л. Гірчичні реалії та перспективи. Пропозиція. 2019. № 1. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnolohiyi-vyroshchuvannya/hirchychni-realiyi-ta-perspektyvy>
9. Гуринович С. Й., Харук І. Д., Соловка В.І., Мельник У. М. Різноманіття хрестоцвітих культур на Прикарпатській державній

сільськогосподарській дослідній станції. Генетичні ресурси рослин. 2021. № 29. С. 52-61. DOI:10.36814/pgr.2021.29.05

10. Гусарова А. Вирощування гірчиці в TVK Seed — технологія та результати в сезоні-2023. SuperAgronom.com. 2023. URL: <https://superagronom.com/articles/670-viroschuvannya-girchitsi-v-tvk-seed--tehnologiya-ta-rezultati-v-sezoni-2023>

11. Економічна оцінка агротехнологічних прийомів вирощування гірчиці білої / В. Глива та ін. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2025. Вип. 77(1). С. 28-40. URL: [https://doi.org/10.32636/01308521.2025-\(77\)-1-3](https://doi.org/10.32636/01308521.2025-(77)-1-3)

12. Жернова Н. П. Вплив способів сівби на продуктивність гірчиці сарептської. *Агроном*. 2012. URL: <https://www.agronom.com.ua/vplyv-sposobiv-sivby-ta-norm-vysivu-na>

13. Жуйков О. Г. Агроекологічні передумови вирощування гірчиці чорної в незрошуваних сівоzmінах Півдня України. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2013. Вип. 1 (71). С. 149-156. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/1627>

14. Жуйков О.Г., Ходос Т. А. Гірчиця в структурі жиросімейного комплексу України: повноправна альтернатива чи "Чужий серед своїх" (Оглядова). Таврійський науковий вісник. 2021. № 121. С. 48-52. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2021.121.6>

15. Журавель В. Жовте золото – гірчиця озима. Пропозиція – Головний журнал з питань агробізнесу. 2024. № 9. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnohiiyi-vyroshchuvannya/zhovte-zoloto-hirchitsya-ozyma>

16. Журавель В. Озима гірчиця - стовідсотково ліквідна культура. Пропозиція. 2018. № 10. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnohiiyi-vyroshchuvannya/ozyma-hirchitsya-stovidstokovo-likvidna-kultura>

17. Журавель В., Буділка Г. Гірчиця - альтернативна олійна культура. Пропозиція. 2018. № 3. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnolohiyi-vyroshchuvannya/hirchytsya-alternatyvna-oliyna-kultura>

18. Заїка Є. Вирощування озимої гірчиці. Пропозиція. 2020. № 8. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnolohiyi-vyroshchuvannya/vyroshchuvannya-ozymoyi-hirchytsi>.

19. Кирилюк В. П., Тимушук Т. М., Кальчук М. М. Урожайність гірчиці білої залежно від системи основного обробітку ґрунту та удобрення. *Наукові горизонти*. 2019. № 2. (75). С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.332491/2663-2144-2019-75-2-27-33>.

20. Кириченко М. О. Урожайність насіння гірчиці сарептської за різних варіантів сполучення норми висіву насіння та ширини міжрядь. *Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН*. 2024. Вип. 36. С. 93-104. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpiok_2024_36_10

21. Кириченко М. О., Рожков А. О. Динаміка формування вегетативної маси гірчиці сарептської за різних варіантів поєднання норми висіву та ширини міжрядь. *Науково-технічний бюлетень Інституту олійних культур НААН*. 2023. Вип. 35. С. 75-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpiok_2023_35_9

22. Колосок В. Г. Видові та сортові особливості формування врожаю гірчиці та його якості в умовах Лівобережного Лісостепу України : дис... д-ра філософії (Ph.D.): 201 Агрономія ; 20 Аграрні науки та продовольство / наук. керівник Т. І. Мельник. Суми : СНАУ, 2023. 194 с. URL: https://repo.snau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11230/Diss_Kolos_Signature.pdf?sequence=1&isAllowed=y

23. Кутняк В. Є. Продуктивність хрестоцвітих культур залежно від агротехнологічних прийомів вирощування. *Продовольча безпека України в*

умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум : доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 28-30 травня 2025 р.) / Міністерство освіти і науки України; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: МНАУ, 2025. С. 124-126. DOI: <https://doi.org/10.31521/978-617-7149-86-5-37>

24. Лис Н. М., Ткачук Н. Л., Іванюк Р. С. Продуктивність гірчиці чорної залежно від застосування бактеріальних препаратів. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2016. Вип. 59. С. 114-120.

25. Льон олійний, гірчиця. Стратегія виробництва олійної сировини в Україні (малопоширені культури) : монографія / І. А. Шевченко, В. О. Лях, О. І. Поляков та ін. ; Інститут олійних культур Національної академії аграрних наук України. Запоріжжя : СТАТУС, 2017. 44 с. URL: http://imk.zp.ua/images/doc/len_girchuca.pdf

26. Мельник А. В., Жердецька С. В., Шабір Г., Алі Ш. Сортові особливості формування продуктивності різних видів гірчиці ярої в умовах північно-східного Лісостепу України. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія. 2017. Вип. 2. С. 103-108. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/5775/1/17.pdf>

27. Миколайко І. І. Урожай і якість насіння гірчиці залежно від сортових особливостей та застосування мінеральних добрив. *Біоенергетика*. 2024. № 2. С. 18-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Bioen_2024_2_5

28. Миколайко І. І. Вплив умов вирощування насіння й сортових особливостей гірчиці на тривалість його зберігання. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2024. Вип. 43. С. 61-65. DOI: <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2024-2.9>.

29. Миколайко І. І. Урожай та якість насіння гірчиці залежно від застосування добрив. *Аграрна наука Західного Полісся*. Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Шляхи інноваційного розвитку агровиробництва в Україні”: зб.наук.праць. Рівне, 2022. С. 55-56. <https://doi.org/10.47414/be.2024.No2.pp18-21>

30. Миколайко І. І. Формування елементів структури урожаю гірчиці залежно від сортових особливостей. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. Vol. 27(3). Р. 19–25. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.03.03>

31. Миколайко І. І., Карпук Л. М. Особливості формування генофонду гірчиці в Україні. *Агробіологія*. 2023. № 2. С. 187–194. DOI: 10.33245/2310-9270-2023-183-2-187-194

32. Орлов О. Вирощування гірчиці для біологічного очищення ґрунтів. *Пропозиція*. 2019. № 2. URL: <https://propozitsiya.com/articles/tekhnohohiyi-vyroshchuvannya/vyroshchuvannya-hirchytsti-dlya-biologichnoho-ochyshchennya>

33. Поливаний С .В., Голунова Л. А. Анатомічні особливості будови листкового апарату рослин гірчиці білої за дії стимуляторів росту. *Біологія та екологія*. 2020. Том 6. № 1-2. DOI: <https://doi.org/10.33989/2020.6.1-2.225041>

34. Поляков О. І., Нікітенко О. В., Вендель В. В. Вплив мінерального живлення на продуктивність гірчиці ярої за різних норм висіву. *Інститут олійних культур НААН*. 2018. № 26. С. 89-97. DOI: 10.36710/ioc-2018-26-10.

35. Поляков О., Журавель В., Буділка Г. Вирощування гірчиці на півдні України. *Пропозиція. Олійні культури*. 2013. С. 28–30.

36. Ратушний, Є. В., Станкевич, С. В., Забродіна, І. В., Меленті, В. О., & Немерицька, Л. В. (2025). Шкідники гірчиці в Україні та світі: Розширений огляд. *Аграрні інновації*, (30), 135–140. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2025.30.20>

37. Рожков А. О., Кириченко М. О. Польова схожість насіння і збереженість рослин гірчиці сизої за сполучення різних варіантів норми висіву насіння та ширини міжрядь. Science and society: modern trends in a changing world : The 3rd International scientific and practical conference, (February 19-21, 2024) MDPC Publishing, Vienna, Austria. 2024. С. 24-30.

38. Рожков А. О., Кириченко М. О. Продуктивність рослин гірчиці сизої залежно від сполучення різних норм висіву насіння та міжрядь в умовах Північно-східного Степу України. Агробіологія. 2024. № 1. С. 196–205. DOI:10.33245/2310-9270-2024-187-1-196-205.

39. Рожкован В., Чехов С., Буділка Г. Сарептська озима гірчиця - нова перспективна культура. Пропозиція. URL: <https://propozitsiya.com/articles/sareptska-ozyma-hirchytsya-nova-perspektyvna-kultura>

40. Слісарчук М. Вирощування гірчиці білої як олійної культури. Агробізнес сьогодні. 2018. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni/item/10623-vyroshchuvannia-hirchytsi-biloi-iak-oliinoi-kultury.html>

41. Сорт Стрипа (Гірчиця сарептська, гірчиця сарептська яра). Аграрії разом. URL: https://agrarii-razom.com.ua/culture-variety/stripa?utm_source=chatgpt.com

42. Сортові особливості формування продуктивності різних видів гірчиці ярої в умовах північно-східного Лісостепу України. Вісник Сумського національного аграрного університету. Сер. "Агрономія і біологія". 2017. Вип. 2 (33). С. 104-109. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/5775/1/17.pdf>

43. Стратієнко В. І., Соколянська О. С., Поливаний С. В. Вплив суміші хлормекватхлориду та трептолему на формування листкового апарату рослин гірчиці білої. Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук: основні наукові проблеми та перспективи дослідження.

2022. Вип. 20 (24). С. 44-46. URL: <https://dspace.vspu.edu.ua/items/35cf7dd9-137d-49fe-a917-1012f7005d0a>

44. Сучасний стан виробництва гірчиці білої та її народногосподарське значення / О. М. Случак та ін. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2021. Вип. 70(2). С. 49-59. URL: [https://doi.org/10.32636/01308521.2021-\(70\)-2-4](https://doi.org/10.32636/01308521.2021-(70)-2-4).

45. Тельничук Т., Сендецький В., Лис Н., Стельмах О. Вплив строків сівби та норм висіву на формування продуктивності гірчиці білої в умовах Передкарпаття. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2024. Вип. 75(2). С. 87-97. URL: [https://doi.org/10.32636/01308521.2024-\(75\)-2-8](https://doi.org/10.32636/01308521.2024-(75)-2-8).

46. Ткачук О. П., Гук І. М. Продуктивність, якість та стійкість сортів гірчиці білої. Український журнал природничих наук. 2025. № 11. С. 235-241. DOI: <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.11.2025.25>.

47. Урожайність гірчиці залежно від погодних умов та норми висіву на чорноземах південних / В. В. Гамаюнова, Л. Г. Хоненко, О. А. Коваленко, Л. М. Гирля. Таврійський науковий вісник. Херсон : Айлант, 2014. Вип. 88. С. 50-56. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/1052>

48. Формування посівних якостей насіння гірчиці білої під впливом елементів технології вирощування / О. Волощук та ін. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2025. Вип. 77(1). С. 17-27. URL: [https://doi.org/10.32636/01308521.2025-\(77\)-1-2](https://doi.org/10.32636/01308521.2025-(77)-1-2)

49. Цицюра Я. Г., Неїлик М. М., Дідур І. М., Поліщук М. І. Сидерація як базова складова біологізації сучасних систем землеробства : монографія. Вінниця : Видавець ТОВ «Друк», 2022. 770 с. URL: <https://repository.vsau.org/getfile.php/31996.pdf>

50. Шакалій С. М., Баган А. В., Марініч Л. Г. Польова схожість та збереженість рослин гірчиці білої залежно від норми висіву насіння.

Scientific Progress & Innovations. 2025. Вип. 28(1). С. 6–10.
<https://doi.org/10.31210/spi2025.28.01.01>

51. Шакалій С. М., Попов С. С. Особливості росту та розвитку гірчиці білої. Сільське господарство України під час війни: виклики та проблеми аграріїв : збірник матеріалів II Всеукраїнської наукової конференції 31 жовт.– 1 листоп. 2024 р. Черкаси : Видавець Вовчок О.Ю., 2024. С. 34-39.

52. Efficiency of chemical protection of spring rape and mustard from rape blossom beetle / S. V. Stankevych, M. D. Yevtushenko, V. V. Vilna et. al. Ukrainian Journal of Ecology. 2019. Вип. 9 (4). С. 584-598.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7688>

53. Gamayunova, V., Khonenko, L., Mykolaichuk, V., & Kuvshinova, A. (2024). Prospects and directions of diversification of oilseed group crops. *Scientific Horizons*, 27(10), 102-112.
<https://doi.org/10.48077/scihor10.2024.102>.

54. Hu Y., Yan Z. Comprehensive advances in phytochemical components, bioactive functionality, and processing applications of mustard (*Brassica juncea* (L.) Czern.): a review. *Frontiers in nutrition*. 2025. Vol. 12.
URL: <https://doi.org/10.3389/fnut.2025.1626333>

55. IPNI (2023). *Sinapis alba* L. International Plant Names Index.
<https://www.ipni.org/n/288952-1>

56. Kew Science – POWO (2024). *Plants of the World Online: Sinapis alba* L. <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:288952-1>

57. Khansili, N., & Rattu, G. (2017). A comparative study of hidden characteristics of canola & mustard oil. *International Journal of Chemical Studies*, 5(3), 632–635.
<https://www.chemijournal.com/archives/2017/vol5issue3/PartJ/5-3-114-740.pdf>

58. Lietzow J. Biologically active compounds in mustard seeds: a toxicological perspective. *Foods*. 2021. Vol. 10, no. 9. P. 2089. URL: <https://doi.org/10.3390/foods10092089>

59. Linnaeus, C. (1753). *Species plantarum exhibentes plantas rite cognitatas, ad genera relatas, cum differentiis specificis, nominibus trivialibus, synonymis selectis, locis natalibus, secundum systema sexuale digestas* (Vol. 2, pp. 561–1158

60. Holmiae [Stockholm]: L. Salvii. <https://www.biodiversitylibrary.org/item/84235#page/5/mode/1up>

61. Malta Wild Plants (2002). *Sinapis alba* – White Mustard. https://www.maltawildplants.com/CRUC/Sinapis_alba.php

62. Proximate analysis and antioxidant properties of young plants of *sinapis alba* L. depend on the time of harvest and variety / U. Sadowska et al. *Applied sciences*. 2023. Vol. 13, no. 13. P. 7980. URL: <https://doi.org/10.3390/app13137980>

63. Rozhkov, A., Kyrychenko, M., Derevianko, I., Semenenko, I., & Sievidov, V. (2024). Productivity of brown mustard plants depending on pre-sowing application of mineral fertilisers and foliar feeding. *Scientific Horizons*, 27(1), 94-104. <https://doi.org/10.48077/scihor1.2024.94>

64. SaskMustard (2022). *Production Manual: Types of Mustards and Their Uses*. Saskatchewan Mustard Development Commission. <https://saskmustard.com/production-manual/plant-description/types-of-mustards-and-their-uses/index.html>

65. UC Jepson Herbarium (2023). *Jepson eFlora: Sinapis alba*. University of California, Berkeley. https://ucjeps.berkeley.edu/eflora/eflora_display.php?tid=4476

66. Voloshchuk, I., Stasiv, O., Voloshchuk, O., Hlyva, V., & Voloshchuk, M. (2024). *Sinapis alba* L. as an important green manure and fodder

crop in the Carpathian region of Ukraine. *Scientific Horizons*, 27(7), 45-52.
<https://doi.org/10.48077/scihor7.2024.45>

67. Warwick S. I., Francis A., Al-Shehbaz I. A. Brassicaceae: Species checklist and database on CD-Rom. Plant systematics and evolution. 2006. Vol. 259, no. 2-4. P. 249–258. URL: <https://doi.org/10.1007/s00606-006-0422-0>

68. Warwick, S. I., Francis, A., & Al-Shehbaz, I. A. (2006). *Brassicaceae: Species checklist and database on CD-Rom. Plant Systematics and Evolution*, 259(2–4), 249–258. <https://doi.org/10.1007/s00606-006-0422-0>